

Aftale om Bredbånd og mobil i digital topklasse - Fremtidens telepolitik for hele Danmark

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) har indgået aftale med Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet om den fremadrettede telepolitik i Danmark med grundlag i principperne om markedsbaseret udrulning og teknologineutral regulering.

Adgang til internettet via fastnetbredbånd og mobile teknologier har over de seneste 20 år transformeret vores samfund. Det har forvandlet vores liv på en lang række områder lige fra, hvordan vi kommunikerer og arbejder til, hvordan vi ser tv, handler og hører musik. Det har ændret sygdomsbehandlingen og diagnosticeringen af patienter, forandret vores uddannelsessystem, gjort nogle industrier overflødige og fået andre til at blomstre op. Vækst- og effektiviseringspotentialet i øget digitalisering af både den offentlige og den private sektor er enormt, og det er derfor centralt, at reguleringen på teleområdet er tidssvarende.

Teleforliget fra 1999¹ satte rammerne for liberaliseringen og udviklingen af teleområdet. Principperne i teleforliget, herunder især princippet om den markedsbaserede udrulning, har bidraget til, at Danmark i dag har nogle af de laveste priser i Europa på bredbånd og mobiltelefoni og en generelt velfungerende konkurrence samtidig med, at vi har en rigtig god mobil- og bredbåndsdækning – også efter international målestok. På fastnetområdet har næsten ni ud af ti danske boliger og virksomheder adgang til højhastighedsbredbånd med hastigheder på mindst 100/30 Mbit/s, og på mobilområdet er der dækning i stort set hele landet. Den gode dækning skyldes først og fremmest, at den liberaliserede danske telesektor hvert år investerer adskillige milliarder i opdatering af den eksisterende samt i udrulning af ny infrastruktur og teknologi.

På grund af de store ændringer på telemarkedet siden 1999 er der behov for en ny politisk ramme for dansk telepolitik.

Aftalen skal bidrage til, at vi kommer sikkert ind i en tidsalder, hvor digitalisering vil få en stadig større betydning for samfundet. Aftaleparterne er enige om, at telepolitikken skal sikre, at nye teknologiske muligheder kommer hurtigt i spil, at der er god dækning i hele landet, at branchen oplever gode og stabile rammebetingelser for vækst og investeringer, og at der er sund og fri konkurrence samt gode forbrugerforhold. Dette skal medvirke til, at der skabes vækst, effektivisering, velfærd og arbejdspladser i hele landet. Principperne om markedsbaseret udrulning og teknologineutral regulering er fortsat gældende.

Udfordringer på teleområdet

Danmark har en stærk position, men står også over for store udfordringer. En langsigtet telepolitik skal både kunne håndtere disse udfordringer, fremme vækst, effektivisering og udvikling i hele Danmark og forhindre, at lokale områder sækker bagud i det globale digitale kapløb. Det er vigtigt, at sikre en balance mellem god dækning i hele Danmark og gode rammevilkår for teleselskaberne, så de har mulighed for både at investere i god dækning, og også de nye teknologier, herunder 5G, som er med til at skabe vækstmuligheder for erhvervslivet.

Vision

Visionen for telepolitikken er:

Danmark skal have den bedste europæiske udrulning af og de bedste telepolitiske rammer for anvendelse af digital infrastruktur.

Visionen er ambitiøs og betyder, at Danmark både skal være i førerfeltet med anvendelse af den nyeste teknologi, og at der skal være god dækning i hele landet. Det er nødvendigt med en ambitiøs vision for at fremtidssikre den danske telepolitik og sikre udvikling på området.

Fundamentale principper

Ovenstående vision understøttes af to fundamentale principper, som siden 1999 har udgjort rammen for dansk telepolitik. Principperne vil også fremadrettet udgøre fundamentet for reguleringen af telesektoren.

1) Markedsbaseret udrulning

Etablering af mobil- og bredbåndsinfrastruktur i Danmark er som altovervejende udgangspunkt markedsbaseret. Det indebærer, at det er op til private selskaber på baggrund af efterspørgslen i markedet at udbygge og vedligeholde den digitale infrastruktur. De private selskaber investerer årligt milliarder til gavn for den digitale infrastruktur i Danmark. De steder, hvor markedet forventes selv at kunne nå ud, skal det offentlige, herunder stat, regioner og kommuner, ikke gribe ind i udrulningen af infrastruktur. Dette princip har gennem fri konkurrence mellem private selskaber bragt Danmark op på et højt niveau i en international kontekst, både hvad angår mobil- og fastnetbredbåndsdækning og i forhold til at få de nyeste kommunikationsteknologier hurtigt i brug på det danske marked.

2) Teknologineutral regulering

Reguleringen skal være tjeneste- og teknologineutral, så valget af teknologier og tjenester, der anvendes og udbydes, som altovervejende udgangspunkt overlades til markedet. Det betyder, at det er selskaberne der på baggrund af tendenser og efterspørgsel i markedet afgør, hvilke teknologier og tjenester der udbydes til slutbrugeren. Det er som udgangspunkt ikke det offentliges rolle at fremme enkelte teknologier frem for andre. Der er historisk set sket store teknologispring, og de enkelte teknologier udvikles fortsat, så hastighed, kapacitet og stabilitet hele tiden forbedres. Denne tilgang skal fastholdes for at sikre, at danskerne også fremover kan forvente at få hurtig adgang til de nyeste teknologiske landvindinger inden for teleområdet.

Pejlemærker

De to fundamentale principper understøttes af fire pejlemærker. Pejlemærkerne bidrager alle til opfyldelse af visionen om, at Danmark skal være førende i Europa inden for udrulning og anvendelse af de nyeste kommunikationsteknologier.

1) Telepolitikken skal fremme et markedsbaseret grundlag for udrulning og udnyttelse af fremtidens teknologier

Det samfundsøkonomiske potentiale i de nye forretningsmuligheder, som ny teknologi og øget digitalisering bringer med sig, er enormt og kan bidrage til vækst, beskæftigelse og effektivisering af både den offentlige og private sektor. Telebranchen skal derfor have gode muligheder for at udnytte dette. Telepolitikken skal muliggøre, at branchen hurtigt kan få nye teknologier i spil, og at teleudbydere kan tilbyde nye avancerede tjenester til gavn for det danske samfund. Samtidig skal branchen have gode vilkår for at kunne forbedre sit forretningsgrundlag, så vi også fremover har en telebranche, som har incitament til at investere i nye teknologier i Danmark.

2) Telepolitikken skal på et markedsbaseret grundlag fremme adgang til det digitale samfund for borgere og virksomheder i hele Danmark

Der skal være adgang til bredbåndsforbindelser med høj hastighed for alle virksomheder og boliger i Danmark, og der skal være god mobildækning. Det er en forudsætning for, at der kan skabes vækst, arbejdspladser og udvikling i hele landet. Adgang til højhastighedsbredbånd er med til at gøre det attraktivt at bosætte sig og etablere virksomhed i alle dele af landet og vil bl.a. muliggøre en større udrulning af nye digitale løsninger til gavn for både den enkelte borger, private virksomheder og det offentlige.

Staten, regionerne og kommunerne medvirker til at fremme markedsbaseret adgang til det digitale samfund på en måde, der er så lidt indgribende i markedet som muligt. Dette bør særligt ske i områder, hvor der ikke opleves tilstrækkelig dækning. Dækningskrav er et vigtigt instrument i forhold til at sikre mobildækning, og parterne støtter derfor op om, at der fremadrettet stilles ambitiøse – men balancerede – dækningskrav ved kommende frekvensauktioner. Dækningskrav skal stilles ud fra så opdaterede og korrekte data som muligt. Det skal så vidt muligt sikres, at der ikke stilles dækningskrav, hvor markedet fx af sig selv forventes at opgradere med tilstrækkelige hastigheder, eller hvor der ikke er beboelse, virksomheder eller i øvrigt er behov for dækning.

Ildsjæle rundt om i Danmark gør et stort stykke arbejde med at samle lokal opbakning til at få bedre bredbånd og mobildækning. Ildsjælenes arbejde skal både understøttes og fremmes – eksempelvis med råd og vejledning – således at der er de bedst mulige vilkår til at sikre en bedre digital infrastruktur, herunder i lokalsamfund og landdistrikterne, som understøtter vækst og udvikling

Danmark har en national målsætning om, at alle boliger og virksomheder senest i 2020 skal have adgang til en bredbåndsforbindelse med en hastighed på mindst 100 Mbit/s download samt 30 Mbit/s upload, og at der skal være adgang til god mobiltelefoni i hele Danmark. Der findes ingen nemme eller simple løsninger med hensyn til at nå målsætningen. Aftaleparterne vil løbende – også efter 2020 – drøfte, hvad der kan gøres for at fremme god dækning i hele landet. I 2020 vil parterne drøfte, om målsætningen skal opdateres.

3) Telepolitikken skal fremme, at rammerne for private investeringer på teleområdet er enkle, klare og forudsigelige samtidig med, at barrierer og byrder for private investeringer i den digitale infrastruktur reduceres

Telebranchen skal have gode, frie og forudsigelige rammebetingelser, så den har et solidt og sikkert grundlag for at investere tilstrækkeligt i udrulning af ny infrastruktur samt de nyeste kommunikationsteknologier. Dette skal medvirke til, at dækningen i alle dele af landet konstant forbedres samt til, at kapaciteten i nettene øges, så det bliver muligt at følge med den eksplosive udvikling i dataforbruget. Samtidig skal byrderne for telebranchen nedbringes i størst muligt omfang, og telereguleringen bør ikke skabe unødvendige nye byrder for produktinnovation og afprøvning af ny teknologi.

4) Telepolitikken skal fremme velfungerende konkurrence og aktive forbrugere

Telepolitikken skal bidrage til at fastholde en fri og velfungerende konkurrence på hele telemarkedet. Konkurrencen tilskynder teleselskaberne til konstant på et frit marked at forbedre deres produkter og tjenesteydelser og sælge dem til konkurrencedygtige og rimelige priser til gavn for forbrugere og virksomheder i hele Danmark. Telepolitikken skal også fremme aktive forbrugere og understøtte, at forbrugerne i højere grad bliver i stand til at gennemskue telemarkedet og dermed kan træffe velinformede valg om de produkter, der tilbydes.

Øvrige forhold

Nærværende aftale erstatter ”*Principaftale om sigtelinier for telepolitikken – danskernes adgangsbillet til netværkssamfundet*” fra 1999 samt tilhørende tillægsaftaler.

Parterne er enige om, at man senest i 2021 vil drøfte, om forliget skal justeres.

Supplerende stemmeaftale om understøttende initiativer

Parterne er enige om følgende konkrete initiativer, der understøtter teleforligets vision, principper og pejlemærker:

1. En forøget bredbåndspulje målrettet tyndbefolkede områder

Parterne er enige om at foretage følgende justeringer af rammerne for tilskud fra bredbåndspuljen med henblik på i endnu højere grad at målrette puljen mod tyndbefolkede områder:

- Byzoneadresser i bykommuner kan ikke længere søge tilskud.
- Der indføres et nyt kriterie, der giver point for andel af landzoneadresser i land- og yderkommuner (+ 10 pct.)
- Grænsen for maksimale point nedsættes til 50 adresser, og kriteriet tillægges mindre vægt (- 10 pct.)
- Egenbetaling på mindst 4.000 kr. pr. adresse i gennemsnit.
- Kriterium om andel af egenbetaling ændres til fast beløb. Der gives ikke point for minimums egenbetalingen på 4.000 kr., og maksimum point gives for ekstra egenbetaling ved 10.000 kr.
- Grænsen for maksimalt, gennemsnitligt tilskud på 70.000 kr. ændres til en grænse for støtteintensitet på 2/3 af projektets omkostninger i tilskud fra bredbåndspuljen.

Parterne er derudover enige om at forøge bredbåndspuljen med 60 mio. kr. i 2018, så der i alt udmøntes 100 mio. kr. i 2018. Der gennemføres en evaluering af puljen i 2020, herunder effekterne af stigningen i egenbetalingen.

2. Klare rammer for kommunernes indsats for lokal dækning

Parterne er enige om at indføre en ny hjemmel i teleloven, der sætter klare rammer for, hvordan kommunerne kan støtte udrulning af mobil- og bredbåndsinfrastruktur uden at påvirke konkurrencen på markedet negativt. I den forbindelse øges den statslige vejledningsindsats til kommunerne, og Energistyrelsen kortlægger kommunernes indsatsområde og søger EU-godkendelse af én eller flere tilskudsmodeller til brug for kommunerne.

3. Fokus på kommunal sagsbehandling, masteleje m.v.

Parterne er enige om at henstille til kommunerne, at de skal sikre optimale rammer for udrulningen af digital infrastruktur i lokale områder. Dette skal ske gennem standardiseret sagsbehandling, ved at definere servicemål og afkorte sagsbehandlingstider i forbindelse med udrulning af digital infrastruktur. Parterne opfordrer kommunerne til at udnytte kommende muligheder i vejloven for at bruge anmeldelsesprocedurer ved mindre gravearbejder.

Parterne henstiller også til, at offentlige institutioner og myndigheder har fokus på betydningen af en rimelig masteleje i forhold til målet om god mobildækning. Parterne er enige om at gennemføre en omfattende undersøgelse af grundlaget for fastsættelse af markedsleje for kommuner, regioner og statslige udlejere, herunder om der i en samlet vejledning for masteleje for offentlige institutioner og myndigheder kan anbefales en bestemt model, der fremmer rimelige lejepriser. Dette kan både være en model, som indgår i den nuværende vejledning såvel som nye modeller, der kan medføre en rimelig masteleje. Undersøgelsen indbefatter en ambitiøs dialog med både kommuner, regioner, statslige myndigheder og telebranchen.

Parterne er enige om at opfordre kommunerne til at udarbejde og implementere konkrete handlingsplaner for, hvordan man lokalt kan bidrage til det nationale mål om adgang til 100 Mbit/s download, 30 Mbit/s upload samt god mobildækning. Kommuner bør også, hvor relevant, fremme mobil- og bredbåndsdækningen ved at stille dækningskrav, når de agerer som indkøbere. Det kan fx være, at der i forbindelse med udbud af bredbånd til kommunale institutioner og kommunale medarbejdere samtidig stilles krav til dækning i kommunen på adresser, der er dårligt dækkede. Kommuners og regioners anvendelse af digitale løsninger i deres opgaveudførelse, fx inden for telemedicin, intelligente transportløsninger, smart cities m.v., kan – ud over at give bedre og billigere service til borgerne – også fremme efterspørgslen efter god mobil- og bredbåndsdækning og kan dermed understøtte den markedsdrevne udrulning af digital infrastruktur.

Endelig er parterne enige om, at det i 2020 vil blive evalueret, om rammevilkårene i forhold til særligt sagsbehandling og masteleje er blevet forbedrede, eller om der er behov for en yderligere indsats.

4. Etablering af et brancheforum

Parterne er enige om, at der nedsættes et nyt brancheforum i regi af Energistyrelsen som erstatning for Teleforum, der blev etableret i 2004. Forummet vil i første omgang have fokus på fremme af udrulningen af 5G i Danmark og den fastnetinfrastruktur, der fungerer som backbone for 5G, samt

hvornår yderligere frekvenser skal stilles til rådighed for 5G. Forummet skal se på, hvordan administrative barrierer for 5G kan nedbrydes blandt andet i forhold til at lette adgangen til at opstille nye master og forbedre mulighederne for netdeling. Der skal ligeledes ses på, om der kan skabes et miljø for test af nye 5G-tjenester i Danmark, samt hvordan disse kan bidrage til at skabe vækst og udvikling i hele landet. Forummet skal i den sammenhæng drøfte de elementer, der skal indgå i den nationale handlingsplan for udrulning af 5G, der skal udarbejdes i 2018. Efterfølgende skal forummet følge op på handlingsplanen og se på problemstillinger vedrørende andre og kommende teknologier med relevans for elektronisk kommunikation.

Herudover kan forummet også forholde sig til fx andre relaterede problemstillinger på teleområdet, herunder mobil- og bredbåndsdækningen, forbrugerforhold m.v. Regeringen skal samtidig fortsætte den løbende dialog med alle relevante offentlige og private aktører i forhold til at fremme bredbåndsudviklingen, ikke mindst for at sikre god dækning i hele Danmark. Det skal være muligt for teleforligskredsen at anmode forummet om at drøfte konkrete problemstillinger, hvorefter der meldes tilbage til forligskredsen på drøftelserne. Der vil blive afviklet møder i forummet efter behov og som udgangspunkt mindst to gange årligt.

Parterne er enige om at opfordre kommuner, regioner og staten til at se på, hvordan 5G kan bidrage til at udnytte effektiviseringsmulighederne og vækstpotentialet via udvikling af bl.a. smart cities og smart energi.

5. Styrkede muligheder for machine-to-machine-tjenester i Danmark

Parterne er enige om at ændre teleloven således, at gruppen af aktører, der kan tildeles nummerressourcer til såkaldte machine-to-machine-tjenester (M2M), ikke kun er teleselskaber, men også virksomheder og offentlige myndigheder, der anvender M2M-løsninger. Derved vil disse virksomheder og offentlige myndigheder kunne få produceret egne SIM-kort. Dette vil gøre det enklere og billigere at skifte teleudbydere og derved styrke konkurrencen på markedet for M2M-tjenester, da det ikke som i dag vil kræve en fysisk udskiftning af SIM-kortene i samtlige enheder. Ændringen sker parallelt med anden teknologisk udvikling på området - fx eSIM-kort.

6. Ophævelse af Bredbåndsgarantiordningen

Parterne er enige om at ophæve reglerne i teleloven om Bredbåndsgarantiordningen fra 2013, da de aldrig er blevet anvendt i praksis og ikke længere vurderes at være nødvendige. Regeringen skal sikre, at den løbende vejledning over for borgere og virksomheder i forhold til adgang til god mobil- og bredbåndsdækning. Herudover skal regeringen opdatere sin vejledning om, hvad den enkelte forbruger kan gøre for at få bedre oplevet mobildækning.